

Ὁ Ὁσῖος Νικόλαος ὁ Ὁμολογητὴς ὁ Στουδίτης

Ὁ Ὁσῖος Νικόλαος ὁ Ὁμολογητὴς ἐγεννήθηκε στὴν Κυδωνία τῆς Κρήτης τὸ 792 μ.Χ. Σὲ νεαρὴ ἡλικία οἱ γονεῖς του τὸν ἔστειλαν στὴν Κωνσταντινούπολη, στὸν θεῖο του Θεοφάνη, ποὺ ἦταν μοναχὸς στὴν περιώνυμη μονὴ τοῦ Στουδίου, ὅπου καὶ ἔγινε καὶ αὐτὸς μοναχός. Στὴν ἡσυχία τῆς Μονῆς, ὁ Νικόλαος εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ λάβει μεγάλη θεολογικὴ καὶ φιλολογικὴ παιδεία, νὰ διακριθεῖ στὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ φθάσει στὰ ὕψη τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Ὁ Ὁσῖος ἀναδείχθηκε καὶ στὴν τέχνη τῆς ἀντιγραφῆς χειρογράφων.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας, ἡ Μονὴ Στουδίου καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς ὑπέστησαν μεγάλες διώξεις γιὰ τὴν προσήλωσή τους στὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος (806 – 815 μ.Χ.) ἀντιστάθηκε, ὁ δὲ αὐτοκράτορας Λέων ὁ Ε΄ (813 – 820 μ.Χ.) συνεκάλεσε Σύνοδο ἣ ὁποία κατεδίκασε τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν ἐξόρισε στὴν Προικόννησο. Διάδοχός του ἐχειροτονήθηκε ὁ Θεόδοτος ὁ Μελισσηνὸς (815 – 821 μ.Χ.), ὁ ὁποῖος συγκρότησε Σύνοδο, γιὰ νὰ καταδικάσει

τούς προμάχους τῆς Ἐκκλησίας. Στὴ Σύνοδο προσεκάλεσε τὸν ἡγούμενο τῆς Μονῆς Στουδίου Θεόδωρο, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντιδράσεως ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων. Ὁ Ὅσιος Θεόδωρος δὲν προσῆλθε στὴ Σύνοδο, ὄχι γιατί ἐφοβόταν, ἀλλὰ γιατί ἤθελε νὰ στιγματίσει διὰ τῆς ἀποχῆς του τὴν παράνομη συγκρότηση τῆς Συνόδου. Ὁ Ὅσιος Νικόλαος ἐξορίσθηκε μαζί μὲ τὸν ἡγούμενο τῆς Μονῆς Θεόδωρο. Λίγο μετὰ ἐφυλακίσθηκε γιὰ τρία χρόνια, παλεύοντας μὲ τὴ δίψα καὶ τὴν πείνα, καὶ στὴ συνέχεια ἐξορίσθηκε στὴ Σμύρνη. Καὶ ἐκεῖ τὸν ἔριξαν στὴ φυλακὴ.

Ὁ διάδοχος τοῦ Λέοντος τοῦ Ε΄, Μιχαὴλ Β΄ ὁ Τραυλός (820 – 829 μ.Χ.), ἐπέτρεψε τὴν ἐπάνοδο σὲ ὅλους τοὺς ἐξορισθέντες ὑπὸ τοῦ Λέοντος Ε΄. Κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ὁ Ὅσιος ἐπισκέφθηκε στὴν Χαλκηδόνα τὸν Πατριάρχη καὶ συναγωνιστὴ του Νικηφόρο. Ἀκολουθῶνς ἔμεινε γιὰ λίγο χρόνο στὸν Ἀστακηνὸ Κόλπο, καὶ τέλος ἐπανῆλθε στὴ Μονὴ τοῦ Στουδίου. Ἀλλὰ γιὰ λίγο μόνο, ἀφοῦ ὁ αὐτοκράτορας ἀρνήθηκε νὰ ἀποδώσει στοὺς Ὁρθοδόξους τὶς ἀφαιρεθεῖσες ἀπὸ αὐτοὺς ἐκκλησίες καὶ νὰ ἐπιτρέψει τὴν ἀνάρτηση εἰκόνων σὲ αὐτές. Ἀκολουθεῖ τὸν αὐτοεξόριστο Γέροντά του, Ὅσιο Θεόδωρο, στὴ νῆσο Πρίγκηπο. Ὁ Ὅσιος Νικόλαος, μὲ τὴν λήξη τῆς εἰκονομαχίας καὶ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ

εἰκονομάχου αὐτοκράτορος Θεοφίλου (829 – 842 μ.Χ.), ἐπέστρεψε στή Μονή τοῦ Στουδίου καί ἐξελέγη ἡγούμενος αὐτῆς. Λίγο ἀργότερα παραιτεῖται, προτείνοντας ὡς διάδοχό του τὸν πρεσβύτερο Σωφρόνιο.

Μετὰ ἀπὸ πολλές διώξεις καὶ αὐτοεξορία σὲ μετόχι τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίου, στὸ Πραίνετο τῆς Νικομήδειας, ἰδρύει, τὸ ἔτος 859 μ.Χ., τὸ μοναστήρι τοῦ Κονορωβίου βοηθούμενος ἀπὸ κάποιον πλούσιο καὶ εὐσεβὴ πού ὀνομαζόταν Σαμουήλ. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐδῶ τὸν παρέσυραν οἱ ἐκκλησιαστικὲς ἔριδες μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῶν Πατριαρχῶν Ἰγνατίου καὶ Φωτίου. Μετέβη λοιπόν, ἀπὸ ἐδῶ στήν Προικόννησο, μετὰ στή Μυτιλήνη καὶ στή συνέχεια στὸ Ἐξαμίλι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἀπ' ὅπου ὀδηγήθηκε μὲ συνοδεία φρουρᾶς, τὸ ἔτος 866 μ.Χ., ὡς αἰχμάλωτος κατὰ κάποιο τρόπο, στή Μονή τοῦ Στουδίου. Τὸ ἐπόμενο ἔτος ὁ αὐτοκράτορας Βασίλειος ὁ Α' (867 – 886 μ.Χ.) καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰγνάτιος, κατὰ τὴ δεύτερη πατριαρχία του (867 – 877 μ.Χ.), προσέφεραν στὸν πολυπαθὴ Ὅσιο τὴν ἡγουμενία τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίου. Ἐκεῖνος, λυπούμενος γιὰ τὴν ἀκαταστασία τῆς ἐποχῆς, ἀρνήθηκε. Ὁ Ὅσιος Νικόλαος ἐκοιμήθηκε μὲ εἰρήνη τὸ ἔτος 868 μ.Χ. καὶ τὸ τίμιο λείψανό του κατατέθηκε κοντὰ στὰ

ἱερὰ σκηνώματα τῶν ἐνδόξων Στουδιτῶν Ναυκρατίου
καὶ Θεοδώρου.

Ἀπολυτίκιο. Ἦχος γ'. **Θείας πίστεως.**
Θεῖον βλάστημα, τῆς Κυδωνίας, καὶ ὑπόδειγμα, ὀσίου
βίου, ἀνεδείχθης Στουδίτα Νικόλαε· καὶ τοῦ Χριστοῦ τὴν
Εἰκόνα σεβόμενος, ὁμολογίας ἀγῶσι διέπρεψας. Πάτερ
Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθε ἡμῖν τὸ
μέγα ἔλεος.

Κοντάκιο. Ἦχος πλ. δ'. **Τῇ ὑπερμάχῳ.**

Ἐκ Κυδωνίας ὡς φωστὴρ λαμπρὸς ἀνέτειλας
Καὶ Ἐκκλησίας καταυγάζεις τὰ πληρώματα
Τῇ στερραῖ ὁμολογία σου Θεοφόρε.
Τῆς Εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ γὰρ τὴν προσκύνησιν
Τοῖς ἀγῶσί σου καὶ πόνοις κατετράνωσας.
Ὅθεν κράζομεν, χαίροις Πάτερ Νικόλε.

Μεγαλυνάριο.

Χαίροις Κυδωνίας θεῖος βλαστὸς, καὶ Μονῆς Στουδίου,
τύπος ἔμπνους πρὸς ἀρετὴν· τῆς ὁμολογίας, τὸ θεῖον
χαῖρε στόμα, Νικόλαε παμμάκαρ, Κρητῶν ἀγλάισμα.